

**доцент кафедри державного управління та менеджменту, Фоміцька Н.В.
Харківський регіональний інститут державного управління
Національної академії державного управління при Президентові України**

СИСТЕМНИЙ ПІДХІД У СТВОРЕННІ МОДЕЛІ ТЕРИТОРІАЛЬНОГО УПРАВЛІННЯ

Стаття відображає основні тенденції трансформації моделі управління такими адміністративно-територіальними одиницями як область і район з точки зору системного підходу.

Динамічні перетворення у суспільстві як великій і складній системі постійно вимагають оновлення зміни форм і методів управління нею аж до перетворення існуючих управлінських моделей. Адаптаційні механізми всередині системи не є достатньо відпрацьованими для того, щоб адекватно реагувати на зміни зовнішнього середовища. Виходячи з цього постає завдання щодо перетворення моделі управління соціально-економічними системами за принципами системного підходу. Особливо це стосується управління на рівні району і області.

Даними питаннями займалися такі провідні українські учені як В. Корженко, О.Коротич, В. Малиновський, В. Мамонова, Н. Мельтюхова, А. Мельник, Н. Миронова, Н. Нижник, Г. Одінцова, М. Пухтинський, С. Саханенко, С. Телешун та інші. Однак дискусійними є положення щодо необхідності перетворення моделі управління в цілому, чи шляхів її трансформації. Вирішення даного питання і є метою статті.

Внутрішня суперечливість, що виникає в системі, характеризує такий етап її розвитку, як зрілість. При цьому найбільш вагомими стають протиріччя пов'язані з диференціацією функцій елементів чи підсистем, між можливістю і дійсністю та між потребами зовнішнього та внутрішнього середовища. У залежності від того як вирішуються ці суперечності система може зазнавати різного роду перетворень, переходити на вищі, відповідні чи нижчі рівні розвитку. У разі відсутності віднаходження оптимальних шляхів розв'язання

даних протиріч система схильна до руйнації.

Системи управління в Україні на регіональному рівні характеризуються рядом протиріч, які носять здебільшого об'єктивний характер. Частина з них пов'язана з положеннями основних законів, що визначають діяльність органів влади нижче центрального рівня [1,2]. “Не дуже вдалим виявилось співвідношення положень про місцеві державні адміністрації та про місцеве самоврядування, особливо в частині чіткого розмежування повноважень місцевих органів виконавчої влади та місцевого самоврядування” [4, с. 10]. Суперечності в значній частині повноважень та функцій місцевих органів влади, які можна розглядати як дві підсистеми територіального управління, є одними з тих, що характеризують зрілість системи.

Суперечності, що виникли через неузгодженість законів “Про місцеве самоврядування в Україні” та “Про місцеві державні адміністрації” [1,2] на рівні району і області, та які безпосередньо визначають розвиток території виникають:

- при формуванні і виконанні бюджету;
- при управлінні майном, що є спільною власністю територіальних громад, сіл, селищ, міст;
- у сфері регулювання земельних відносин;
- у сфері екологічного та санітарного контролю та інших.

Крім того, невідповідності законодавства породжують складності і у забезпеченні здійснення функцій управління (рис.1), особливо функцій планування та контролю.

